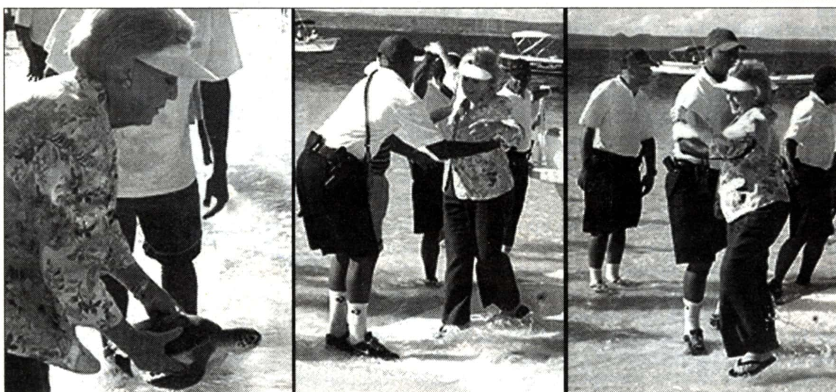
Koningin Beatrix

De telefoon gaat op het bestuurskantoor in Oranjestad. Het is de adjudant van koningin Beatrix vanaf Paleis Noordeinde. Ze wil naar Aruba komen, en of daarvoor de nodige voorbereidingen getroffen kunnen worden. Vanaf dat moment wordt er druk vergaderd, gemaild en gefaxt aan beide zijden van de oceaan. Zodra het nieuws van de pers is, stromen ook de particuliere uitnodigingen binnen. Reeksen mensen staan te popelen om hun deur te mogen openen voor Hare Majesteit.

Tekst: Anouska Kock

Sinds haar aantreden als koningin in 1980, heeft Beatrix vijf werkbezoeken afgelegd op Aruba. Zo'n gelegenheid duurt een paar dagen en wordt ingevuld met een speciaal thema, bijvoorbeeld gezondheidszorg of jeugdwerk. Niet altijd gaat alles zoals gepland, zoals het bezoek van 1999, dat ernstig werd bemoeilijkt door de orkaan Lenny. Maar bij ieder bezoek lukt het wel om de koningin en Aruba een stukje dichter bij elkaar te brengen.

"Ik vind de koningin geweldig," zegt Elisabeth de Jong, waarnemend directrice van Ambiente Feliz, een gezinsvervangend tehuis voor verstandelijk gehandicapten waar de koningin verwelkomde op 19 november 1992. "Ze straalt zoveel moois uit – zo statig en menselijk tegelijkertijd. Het was een ontzaglijk leuke dag."

1980 We want Beatrix!

Het eerste werkbezoek van Koningin Beatrix, in 1980, vond plaats toen Aruba juist hevig aan het strijden was om zich los te maken van de Nederlandse Antillen. Desondanks werd het bezoek een groot succes. Tactvol en vriendelijk als zij is, zorgde de vorstin daar zelf voor, hierin gesteund door de diplomatieke Prins Claus. Tijdens een toespraak voor het Antilliaanse parlement, op Curaçao, zei zij (in het Papiaments): "Leden der Staten van van de Nederlandse Antillen. Mijn man en ik voelen ons hier thuis en kijken ernaar uit om alle eilanden te bezoeken. Zeg uw landgenoten alstublieft dat Nederland haar advies en hulp zal blijven bieden zolang u dat zelf wenst. Uw vriendschap is wat Nederland bovenal nastreeft en waardeert."

Toen het koninklijk vliegtuig uiteindelijk op Aruba landde op 31 oktober 1980, was de Arubaanse bevolking één en al enthousiasme. Duizenden inwoners waren uitgelopen om naar de koningin en haar echtgenoot te zwaaien en hen toe te juichen. Sommige mensen droegen zelfs oranje kleding om hun band met het vorstenhuis te benadrukken. En overal wapperden Arubaanse en Nederlandse vlaggen.

Die middag werd er ter ere van de koningin een culturele manifestatie met veel zang, dans en muziek gehouden op het J.E. Irausquinplein in Oranjestad. Een enorme menigte had zich hiervoor verzameld; sommige mensen waren al om zeven uur 's ochtends naar het plein gekomen om zich te verzekeren van een zitplaats. Na afloop van de culturele manifestatie maakten de koningin en Prins Claus, onder begeleiding van gezaghebber Figaroa en met Tico Guerero als chauffeur, een vier uur durende rondreis over Aruba. Overal waar de auto passeerde, stonden er mensen te roepen en werd er gezwaaid met Arubaanse en Hollandse vlaggen. 'Leve de Koningin!', 'Biba la Reina!', 'We want Beatrix! We want Holland!'

Op sommige plaatsen was de belangstelling voor de Koningin zo groot, dat de auto nauwelijks vooruit kon komen en de politie met kracht afzettingen moest maken. De dag voorafgaand aan het koninklijk bezoek hadden bij alle pompstations lange rijen wachtende auto's gestaan van mensen die van plan waren om de koningin te volgen.

1987 Een rokende kroonprins

Tijdens het tweede werkbezoek, in 1987, ging de belangstelling van de bevolking vooral uit naar de negentienjarige kroonprins Willem-Alexander, die toen voor het eerst voet op Arubaanse bodem zette. "Best een stuk", merkte een tienermeisje op tegenover een journalist. Hoewel Willem-Alexander nog nauwelijks ervaring had met officiële bezoeken, en daardoor aanvankelijk tamelijk nerveus overkwam, won hij aan zelfverzekerdheid naarmate het bezoek vorderde.

Het bezoek van 1987 was bovendien bijzonder, vanwege de Status Aparte die Aruba sinds een jaar verworven had. De nieuw geïnstalleerde regering en het parlement beschouwden het bezoek van de koningin als een mooie gelegenheid om te laten zien wat Aruba allemaal al had bereikt en welke plannen er waren voor de toekomst.

Brian James, een Canadese Arubaan en voormalig bankdirecteur, herinnert zich een speciaal moment tijdens dat bezoek uit 1987. "De Commissie Koninklijk Bezoek wilde zuinig omgaan met het budget. In plaats van geld uit te geven aan huurauto's, werd gevraagd of mensen hun auto voor een paar dagen wilden lenen aan de Koningin en haar familie. Wij stonden toen onze Mercedes af. Maar op een avond reden we in de stad in de auto van mijn vrouw, toen mijn zoon plots zei: 'Hey, kijk! Dat is onze auto!' En ja, hoor. Dat was 'm. Onze auto, met op de achterbank kroonprins Willem-Alexander… met een brandende sigaret tussen zijn vingers! Je kunt je voorstellen wat er door mijn hoofd ging. Terwijl de anderen enthousiast riepen "Kijk, daar gaat onze auto met de prins!", wilde ik alleen maar roepen: "Alsjeblieft, doe úit die sigaret!"

1992 Het hele gezin mee

Het derde werkbezoek vond plaats op 18 tot 21 november 1992. Ditmaal nam de koningin haar hele gezin mee: Prins Claus, Prins Willem-Alexander, Prins Johan Friso en Prins Constantijn. Verder was ook Ernst Hirsch Ballin, de Nederlandse minister voor Antilliaanse en Arubaanse Zaken, van de partij. Evenals voorgaande jaren stonden er bij de luchthaven weer veel mensen om de koninklijke familie te verwelkomen. Jos van der Schoot, voorzitter van de Arubaanse Oranjevereniging en directeur van de Amigoe di Aruba, zag het als een duidelijk bewijs: "De Arubanen houden van Holland," schreef hij in zijn krant.

Tijdens dit bezoek ondertekende de Koningin tijdens een plechtige bijeenkomst in het bestuursgebouw in Oranjestad voor het eerst een Arubaanse wet, een handeling die normaliter wordt gedaan door haar plaatsvervanger, de gouverneur. Terwijl Beatrix en Claus vervolgens rondtoerden over het eiland, gingen de prinsen hun eigen weg. Tijdens een persconferentie in de Members Lounge van Costa Linda zeiden de prinsen dat zij het goed naar hun zin hadden. Gevraagd naar het hoogtepunt van hun bezoek, antwoordde Prins Constantijn: "Het enthousiasme van de mensen."

1999 Orkaan Lenny

Door tussenkomst van de orkaan Lenny, die in het Caribisch gebied veel schade aanrichtte en vlieg-

op Aruba

maatschappijen dwong tot het aanpassen van hun vliegroutes, verliep het bezoek van de koningin in 1999 niet helemaal zoals aanvankelijk gepland. De commissie Koninklijk Bezoek kreeg een dringend telefoontje: de koningin zou twee dagen eerder naar Aruba komen en bovendien langer blijven, om daarna door te reizen naar het zwaar getroffen eiland Sint Maarten. Het hele programma moest op het laatste moment worden aangepast en er moest alternatieve accomodatie en transport gevonden worden, omdat de geboekte voorzieningen niet eerder beschikbaar bleken. Het Marriott hotel, waar de koningin aanvankelijk zou verblijven, gaf bijvoorbeeld te kennen dat het voor de nieuwe data geen kamers beschikbaar had. En het autoverhuurbedrijf had evenmin voor de nieuwe data auto's beschikbaar. Alles was al gereserveerd door andere mensen....

Marinus Wegereef, destijds chef protocol, vertelt: "Zonder Meta Corporation hadden we het nooit gered." Meta Corporation zorgde ervoor dat Hare Majesteit en haar gevolg onderdak vonden in het Sonesta-hotel, dat voor die gelegenheid de verbouwing stil legde en in allerijl enkele kamers gereed maakte. Er werd haastig getimmerd, geverfd en gedecoreerd. Er werd zelfs nieuw tapijt aangesleept.

Terugkijkend, is het bezoek van 1999 uiteindelijk erg goed verlopen. De koningin was onder de indruk. "Het is onvoorstelbaar wat jullie zo snel voor elkaar hebben gekregen," zei ze volgens Marinus Wegereef voorafgaand aan haar vertrek.

2006 Cruyff Court

Het meest recente werkbezoek, dat van 6 tot en met 8 november 2006, stond in het teken van de jeugd. De koningin bezocht scholen en opvangplaatsen voor kinderen, en opende aamen met voetballegende Johan Cruyff de eerste van een serie Cruyff Courts buiten Nederland. Na Aruba zou de koningin ook zulke sportvelden openen op Curaçao en Bonaire. In Nederland waren al op tal van plaatsen Cruyff Courts, waar kinderen na schooltijd gratis gebruik van kunnen maken.

Ook gaat de koningin naar het Arubaanse strand om daar schildpaddennesten te bekijken. Twee diertjes mocht zij een naam geven. De vorstin reageerde enthousiast en noemde onmiddellijk de namen van haar oudste en destijds jongste kleindochter, Eloïse en Zaria. Ze zei tevens niet te kunnen wachten om thuis het nieuws aan Eloïse te vertellen, want die zou het volgens haar prachtig vinden.

Beatrix van Oranje-Nassau heeft tijdens haar bezoeken aan Aruba de harten van veel Arubanen verovert. Ze deed dat met haar eigen stijl, die weliswaar formeler is dan men gewend was van haar moeder, maar niet minder warm.

Maybelline Arends-Croes, dirigente van het jeugdkoor Tutti Frutti, zegt: "De allereerste keer dat ik moest optreden voor de koningin was ik best zenuwachtig. Maar dat hield op toen ik merkte hoe begripvol ze is. Ze laat zien dat ze waardering heeft, ze is werkelijk geïnteresseerd. Een bezoek aan Aruba is voor haar duidelijk niet zoiets van: nou ja, ik moest hier even langskomen. Het is geen snoepreisje voor haar. Ze bereidt zich heel goed voor. En ze laat zien dat zij ook een gewone vrouw is, en moeder."

Ook Aura Croes en Dorinda Woiski-Croes, die tijdens meerdere koninklijke bezoeken kapster zijn geweest van de koningin, zeggen: "Beatrix is heel aardig. Ze geeft je het gevoel dat ze je altijd al heeft gekend, als vriendin, of familielid. Je vergeet dat ze koningin is."

Koninklijk bezoek

Veel gestelde vragen:

1 Wie regelt een bezoek van de Koningin aan Aruba?

Als de koningin per brief aan de Gouverneur heeft laten weten dat zij op bezoek wil komen, wordt er op Aruba een Commissie ingesteld die dat bezoek, samen met de adjudant en secretaris van de koningin, regelt. Na maanden van correspondentie, komen de adjudant en secretaris uiteindelijk naar Aruba om alle puntjes op de 'i' te zetten. Tijdens deze zogeheten Advance Party worden bezoeken gebracht aan alle locaties waar de koningin uiteindelijk ook zal komen en worden protocol-lessen gegeven aan iedereen die de koningin persoonlijk zal ontmoeten.

2 Wie bepaalt waar de Koningin naartoe gaat als zij op Aruba is?

Organisaties of personen mogen via de Commissie een uitnodiging doen aan de koningin. Daarnaast heeft de koningin soms zelf ook wensen. Uiteindelijk gaat het er vooral om dat de koningin naar mensen en instanties gaat die iets bijzonders betekenen voor de Arubaanse gemeenschap. Voordat de koningin komt, stuurt de Commissie haar uitgebreide informatie over de betreffende persoon, plaats of instantie. De koningin heeft de reputatie haar huiswerk zeer goed te doen en tijdens bezoeken heel directe vragen te stellen.

3 Als de Koningin naar de Nederlandse Antillen en Aruba komt, is zij dan op staatsbezoek of op werkbezoek?

Omdat het gaat om een bezoek binnen het Koninkrijk der Nederlanden heet het een werkbezoek. Is het een bezoek buiten het koninkrijk, dan is het een staatsbezoek.

4 Wat is de aanspreektitel van de Koningin?

Je spreekt haar aan met 'Majesteit.' Daarentegen spreek je Prins Willem-Alexander, Prinses Máxima, Prins Constantijn, Prinses Laurentien en Prinses Margriet aan met 'Koninklijke Hoogheid'. Prins Maurits, Prinses Marilène, Prins Bernhard en Prinses Annette zijn 'Hoogheid'. Professor mr. Pieter van Vollenhoven wordt aangesproken als Meneer van Vollenhoven.

5 Wat is de Onderscheidingsvlag?

Bij afwezigheid van de Koningin, is de Gouverneur haar plaatsvervanger en wappert zijn vlag bij het bestuurskantoor. Maar als de Koningin komt, wordt zijn vlag vervangen door die van de Koningin. Men spreekt over de 'onderscheidingsvlag' wanneer men het heeft over de vlag van de Koningin of Gouverneur. Als de Koningin op Aruba is, houdt de gouverneur zich op de achtergrond, en is de Koningin officieel de gast van de Minister-president.